СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 187. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 11 серпня, 1934. VOL. XLII. No. 187. Jersey City, N. J., Saturday, August 11, 1934. THREE CENTS.

УРЯД НАЦІОНАЛІЗУЄ СРІБЛО

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт видав проклямацію про націоналізацію срібла. Його секретар скарбу негайно видав розпорядок про введення цеї проклямації в життя.

На основі проклямації й розпорядку всі припаси срібла мають бути віддані державній менниці для чеканення монет. Уряд заплатить власникам по 50.01 цента за кожду унцію.

Виняті зпід цього приказу предмети конечного домашнього вжитку, як начиння до їди, а також перстені, оправи окулярів, зубні пльомби, годинники та срібні монети.

За обчисленнями уряду, нарід Злучених Держав має 150 до 250 мілїонів унцій срібла. На думку уряду, націоналізація срібла стабілізує торговельні зносини в краю й поза краєм.

Банкирі сумніваються, чи крок уряду буде мати аж таке значіння. Вони вважають поступок уряду за доказ, що уряд переводить так звану контрольовану інфляцію.

УРЯД ШУКАЄ СПОСОБІВ ПОМОГТИ „БІЛО-КОВНІРЦЕВИМ" РОБІТНИКАМ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд виробляє пляни допомоги „біло-ковнірцевим" робітникам, як: артистам, акторам, письменникам, тощо.

Йде про те, щоб умові робітники не брали милостині, але мали роботу, як мають фізичні робітники.

За обчисленнями уряду, в Америці є тепер у нужді два мілїони родин. таких умових робітників.

РУЗВЕЛТ ОБІЦЮЄ ПОШИРЕННЯ „НОВОГО РОЗДІЛУ".

ҐРІН БЕЙ (Висконсин). — Президент Рузвелт виголосив тут до великого збору людей на святі 300-ліття Висконсину довшу промову про допомогову політику уряду.

Президент заявив, що „новий розділ" приверну довіря народу до себе та що уряд вляне поширити цю діяльність. Він говорив, що старий лад, у котрім один підприємець ішов з зубами й пазурами на іншого, вже скінчився безповоротно. Люди, котрі цього не розуміють, говорив президент, критикують уряд безпощадно.

РЕПУБЛИКАНЦІ КРИТИКУЮТЬ УРЯД.

СПРІНҐФІЛД (Ілінойс). — На стейтовій конвенції републиканської партії виступав Генрі П. Флечер, начальник републиканської партії, з гострою критикою допомогової політики демократичного уряду. Флечер говорив, що допомогова акція уряду та його „Ню Діл" скінчилися повним фіяском.

На конвенції організації „Ґрейндж" у місті Бойз, в стейті Айдаго виступав сенатор Бора з критикою уряду за його політику зменшування засівів. Сенатор говорив, що ця політика безглузна, коли в краю є мілїони людей, котрі потребують поживи.

СТРАЧЕННЯ ЖІНКИ ЗА ВБИТТЯ МУЖА.

ОСИНИНҐ (Ню Йорк). — У місцевій стейтовій вязниці Синг-Синг страчено в четвер рано паню Анну Антоніо, Вінсентія Саєту та Самуеля Ферачія, котрих свого часу засуджено за те, що вони зробили заговір та вбили мужа пані Антоніо.

Виконання кари смерти набрало широкого розголосу передовсім через те, що одною з засуджених осіб є жінка, бо досі в історії стейту Ню Йорку покарано смертю всього 3 жінки. Родина засудженої та її земляки, італійські іміґранти, робили превріжні заходи, щоб добитися для неї помилування, але стейтовий ґубернатор Лімен помилування відмовив.

Муж пані Антоніо згинув від пострілів і ран, заданих ножем, на публичній дорозі коло Албані на самий Великдень 1932 року. Стейтова прокураторія закидала пані Антоніо, що це вона наняла Саєту й Ферачія вбити її мужа, бо вона хотіла взяти обезпечення по ньому в сумі 5,000 долярів. Кажуть, що оба вбивники дістали 800 долярів.

РІЖНІ ВИПАДКИ З УКУШЕННЯМ ГАДЮК.

ЛЕЙКВУД (Ню Джерзі). — До місцевого шпиталю Пола Кимбела доставлено 22-літнього Юджина Бейера, котрого підчас проходу недалеко від свого дому вкусив тарахкавець. Вратувати йому життя могла тільки сировиця, зроблена з їди цеї гадюки. Зателефоновано до Трентону, звідки сировицю вислано негайно спеціяльним поліцаєм. Цей зробив на мотоциклі дорого 40 миль за 45 мінут. Пацієнт видужує.

У місті Силві, в стейті Норт Каролайна, проповідував Алберт Тістер, що гадюча їдь не ділає на віруючу людину. На доказ цього він дався вкусити тарахкавцеви. Як тільки гадюка вкусила його, він стратив свою самопевність та з криком болю покинув проповідь. Його стан критичний.

ХМАРОЛОМ У СКАЛИСТИХ ГОРАХ.

ДЕНВЕР (Колорадо). — Через хмаролом вилляла ріка Денвер. У водах згинули три особи.

БРИТАНІЯ БУДЕ ДАЛІ ЗБРОЇТИСЯ.

Секретар комітету імперської оборони, в Лондоні, сер Генкі, виїздить у подорож по всіх британських кольоніях, включаючи Австралію й Каналу. Цілю поїздки є познайомитися на місцях з питанням оборони британської імперії. Поїздку цю викликало те, що в Англії не вірять в успіх морської конференції, яка має бути в 1935 році у Вашингтоні.

РОДИННЕ ДИВО.

В містечку Гороща під Білостоком 64-літня Анна Теслюкова повила дитину. Не було б у тім нічого дивного, якби не те, що вона вийшла замуж у 17-му році життя і поховала вже двох чоловіків. Найстарший її внук має тепер 25 літ, а стрий його знаходиться ще в пеленках.

ЗАГИБ ВІД ВИБУХУ ПИВА.

Джан Мейсі, 60-літній сторож на залізниці Лакавана в Делавар, Н. Дж., добуваючи собі пива з бочки на снідання, напомпував туди стільки повітря, що бочка експльодувала. Вибух убив його та розвалив хатину його приятеля Форда, де Мейсі задержався на склянку пива.

НАПАД НА ЦИРК.

На мандрівний цирк Држевецького у Хростові коло Познаня напали в часі вистави вісім замаскованих бандитів, які стероризували публику, здемолювли і підпалили цирк та, забравши з каси готівку 100 зл., втекли. Кілька осіб із циркового персоналу потерпіли рани. На другий день поліція арештувала учасників нападу.

ЗА ДОМАШНЄ НАВЧАННЯ.

В карно - адміністраційнім відділі при окружному суді в Бережанах відбулася 1. червня ц. р. відклична розправа проти п. Ольги Галушки, інструкторки домового навчання в Лагодові, пов. Перемишляни, яку староство за веденя шкільного навчання покарало гривною 20 зл. або 3-дневним арештом. Заступник Галушки, д-р Західний, виказав, що лекції, які провадить обвинувачена не є нелегальною школою, а є провадженні девятковою системою і мають характер приватної науки, дозволеної законом. Суд розправу відложив для переслуханя деяких свідків.

СВЯТО „ПРОСВІТИ" В ТЕРЕБОВЛІ.

Дня 3. червня ц. р. відбулося свято „Просвіти" в Теребовлі. Присутних на святі понад 6 тисяч українського селянства. Головна частина учасників — це молодь обох полів. Особливо гарне враження робив імпозантний похід учасників свята вулицями міста.

360 ЛИСТІВ НАПОЛЕОНА.

Підчас реконструкції одної салі на Кремлю в Москві доконали мулярі сензаційного відкриття, а саме в стіні знайдено замуровану залізну коробку з 360 листами, які залишив Наполеон 1812 р., коли мешкав на Кремлі. Крім згаданих листів знайдено ще в коробці ріжні військові мапи й пляни та кореспонденцію з царем Александром І., з його братом та князем Муратом.

БУДУЮТЬ НОВІ КОСТЕЛИ.

У селі Росохачі, пов. Чортків, посвятив кс. Мисьлївий фундаменти під будову нового костела. На це свято, як читаємо в польській пресі, прибули польські селяни в числі около 3,000 та представники польських організацій з Чорткова і з повіту, представники влади і війська. Головою комітету будови є Гелена Стажевська з Ягольниці, а помагають староста Мушинський та гр. Лянцкоронський. — Новий костел будують в Осаді Креховецькій, пов. Рівне на Волині, де поселились військові осадники. Посвячення фундаментів костела відбулося при участи офіціяльних польських чинників з цілої Рівенщини.

ВБИВ І ПІДПАЛИВ ХАТУ.

У Малкові біля Львова вбито 71-літню Марію Матковську, яку загально вважали багачкою. Вбивник забрав ріжні річи та 35 зл. готівкою. Опісля підпалив хату. Хата та труп Матковської згоріли. Поліція ствердила, що вбивником є М. Безпара, сусід Матковської. Його арештували. Грошей Безпара потребував на заплату векселя, тому допустився такого жахливого злочину.

МІЛІОНИ НАЦІОНАЛЬНОГО МАЙНА З ДИМОМ.

Щоб усвідомити собі, скільки національного гроша проkурює українське громадянство на ЗУЗ, вистане обчислити, скільки прокурює пересічно українське село. І так у селі Лагодові, перемишлянського повіту, кооператива продала тютюну від 1. січня до 14. квітня ц. р. на загальну суму 1,466 зл. Поза кооперативою є в селі ще трафіки й вони збувають бодай вдруге стільки тютюну. Протягом року село прокурює понад 10 тисяч злотих. А скільки сіл є на ЗУЗ і скільки вони разом прокурюють?

— 50 міліонів злотих! І це все тільки протягом одного року!

Нехай це маленьке зіставлення цифр заставовить кожного українського курця і наглядно переконає його про безкористне нищення національного добра.

ГРАФОЛЬОҐ ФАЛЬШИВНИКОМ.

Знаного французького графольоґа Равля Мерлена з Марсейлю арештовано на днях за дивну провину. Він заснував школу, в якій учив своїх 20. учнів фальшувати почерки письма. Учні використовували знамените набуте знання до фальшування документів. За всі ті фальшивництва буде відповідати також Мерлен.

РОДИННА ТРАГЕДІЯ.

Родинна трагедія розігралася в Белзі. Жінка городського судді Колянковського в приступі божевілля перетяла бритвою 6-літньому синкови руки в суглобах. Коли хлопчина втратив свідомість і впав на землю, мати, яка тимчасом схаменулася, рішила відобрати собі життя і перерізала собі горло. Коли суддя Колянковський вернувся під вечір до дому, застав труп жінки серед калюжі крови і тяжко раненого сина, який ще дихав. Його відставили до львівського шпиталю, де лікарі мають надію вратувати йому життя.

ТРАГЕДІЯ АМБІТНОГО СИНА.

В містечку Олександрії, рівенського пов., в канцелярії місцевого постерунку поліції вистрілом з револьверу тяжко ранив себе листонош почтового уряду, Едвард Беднарський. У грізному стані його відвезено до лічниці в Рівному. Причиною самогубства було неморальне життя матері Беднарського, яка, не звважаючи на старший вік, жила з любчиком.

ПРОДАВ ЖІНКУ НА РАТИ.

Рік тому трапилася в місті Насік в Індії така історія: Якийсь тамошний мешканець, Магаду Баяй, оженився з дуже гарною милою дівчиною, але жив з нею так довго, доки були гроші з приданого. А це тревало заледви два тижні. По двох тижнях Баяй, щоби прикорити ще трохи гроша, вирішив продати жінку. Небаром знайшовся якийсь купець, з яким Баяй згодився, що він заплатить йому ціну за жінку в ратах. А що жінку оцінили вони спільно на 5 фунтів стерлінґів, отже один фунт мав купець заплатити зараз, а решту пізніше. Одначе власник переконався небаром, що хоч, щоправда, ціна за жінку не була дуже висока, то всежтаки вдержання було досить коштовне. Тому, що купець попав у матеріяльні трудноші й не платив точно рат, прийшло до процесу. Тепер суд має вирішити досить трудну справу, а саме, хто і скільки має кому заплатити, та чи взагалі жінка в тих усіх претенсіях варта ще щонебудь.

ЯК У ФІЛЬМІ.

До складу вудженини М. Кшиштофа при вул. Городецькій у Львові багатого різницького промисловця, що має у Львові кілька масарських склепів, прийшов перед кількома днями якийсь кремезний мужчина і, представившися за поліційного агента, звелів властиці склепу, пані Кшиштофовій, піти з ним на поліційний комісаріят. Коли вона вагалася, він наставив револьвер, грозячи стрілянням. Тоді Кшиштофова взяла з каси всі гроші в сумі 500 зл. і пішла швидко за ним. На вулиці обоє ще швидше поспішили до авва, яке на них чекало, і поїхали. Відтоді всякий слух про них загинув. Тимчасом довідався про подію сам Кшиштоф і дав знати поліції. Шкода йому не так жінки, про яку говорять люди всіляко, як тих 500 зл., які вона взяла собі на памятку. Поліція викрила, що ролю поліційного агента відограв Бр. Фіцик, робітник, занятий у міській бетонярні, який любився у Кшиштофовій.

ВІДІБРАННЯ ПРАВА ПРИЛЮДНОСТИ.

Міністерство освіти відібрало українській приватній гімназії в Кремянці право прилюдности на 1934/35 шк. рік. Формальна причина — недостаточна скількість польських книжок в ученицькій бібліотеці, невідповідне обладування фізичного кабінету і відсутність робітні для учнів. Гімназія існує вже 16 років і сталіні 7 років мала право прилюдности. Делегація батьків клопочеться перед шкільною владою про привернення прав гімназії.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНГРЕС

АНҐЛІЙЦІ СТАВЛЯТЬ ВИСОКО АКТИВНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Газета „Манчестер Ґардієн" помістила велику статтю від власного кореспондента про Український Жіночий Конгрес у Станиславові. Кореспондент відразу підкреслює, що польська влада старалася ріжними способами недопустити до конгресу, або перешкодити його діяльности. Так, наприклад, сотки делеґаток не дісталися на конгрес, бо польська влада не дозволила відійти спеціяльному потягови зі Львова до Станиславова, на який були продані білети українським делеґаткам.

Та, не зважаючи на всі перешкоди, каже кореспондент, конгрес відбувся величаво й з успіхом. Зі всіх сторін українських земель, окупованих Поляками, наспіли делеґатки, як з Волині, Полісся, Холмщини й зі східної Галичини. Місто Станиславів підчас конгресу мало святочний вигляд. На конгресі були представниці Міжнародного Жіночого Союза та Міжнародньої Ліґи Мира. Кореспондент говорить, що українське жіноцтво показало свою активність, зорганізованість та вміння боротися за свої права й права свого народу.

УКРАЇНЦІ ГОТОВІ ДО САМОСТІЙНОСТИ.

ЖЕНЕВА. — Українське бюро подає, що в місцевому місячнику, „Ревю де Насіон" появилася велика стаття про враження з побуту на Радянщині д-ра Енріка Інсабата, визначного політичного діяча, колишнього посла в італійськім парляменті й знавця справ Близького Сходу.

Згадуючи про фінські та інші племена, що заселюють совітський Союз, Інсабато говорить про Українців: „Українці найбільше дозрілі з усіх для самостійности. Навіть большевики визнають теоретично їх самостійність".

ФІНЛЯНДІЯ ДАЛІ ВОРОЖА РОСІЇ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Місцева преса пише багато про відношення Фінляндії до Росії та про проєкт так званого Східнього Льокарна, куди Польща й Росія стараються втягнути прибалтійські держави. Фінляндія катеґорично заявляється проти такого Льокарна, бо воно буде йти на користь скріплення й поширення російського імперіялізму.

Газети вважають, що Фінляндії ще довго треба буде боротися проти російських імперіялістичних намірів, а тому Фінляндії не подорозі з тими, що запобігають ласки Москви та грають в її дудку, як це робить Польща.

ГІТЛЕРІВСЬКА АМНЕСТІЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Гітлер оголосив амнестію з нагоди свого приходу до повноти влади в Німеччині. Амнестія ця не торкається політичних противників Гітлера, але звільняє з вязниці лише дрібних кримінальних злочинців.

ТВОРЕЦЬ ВЕРСАЙСЬКОГО МИРУ ПРОТИ ВІЙНИ.

НІТ (Анґлія). — Тут виступив з публичним відчитом творець версайського миру, бувший премієр Анґлії, Ллойд Джордж. Він гостро осуджував підготовку до війни, яку тепер ведеться в кождій світовій державі. Ллойд Джордж уважає, що наступна війна остаточно знищить цивілізацію анґлійську та інших народів.

Не згадав лише творець версайського миру того, що той мир поклав відразу основи для нової світової війни. Сам Ллойд Джордж і досі говорить про непорушність і недоторкальність версайського трактату.

ФРАНЦУЗИ ДЕПОРТУЮТЬ ПОЛЯКІВ.

ПАРИЖ (Франція). — Міністер справ внутрішніх видав наказ негайно депортувати з північної Франції всіх польських майнерів. Вперше чергу депортують 97 польських майнерів, які страйкували та трохи не подушили в майнах своїх товаришів, французьких майнерів.

Ці польські майнери замкнули були комунікацію віндами з майною та перетяли електричні дроти й рури, що подають у майну свіже повітря. Зробили це вони на знак протесту проти звільнення з робіт двох польських майнерів.

КИТАЙ НЕ ХОЧЕ ВЯЗАТИСЯ З РОСІЄЮ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Китайці певні в тому, що японсько-російська війна неминуча. Тепер питання лише в тому, коли вона вибухне. Назагал сподіваються, що цей час зовсім недалеко.

Тому Китай відмовився підписати з Росією ґарантійний договір, щоб не бути вплутаним у російсько-японську війну. Китай готується всіми способами боронити свою невтральність і не хоче витягати власними руками з вогню каштанів ні для Японії, ні для Росії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$ 2.00
Six months	$ 1.25	На пів року	$ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КРАЙ ПОТРЕБУЄ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ

На обездолену галицьку землю знову впало велике нещастя. Небувалий хмаролом, а передтим довга злива спричинили жахливу повінь. Це нещастя ще більше погіршується тим, що повінь навістила такі гірські райони, де населення й без того вже довший час жило, голодуючи. Населення гірських околиць, від часу запанування Польщі над українськими землями, не виходить з тяжкої економічної кризи, яка ще збільшується майже періодичною повінню.

Польська влада вирубала ліси, лишила ріки без реґуляції й тому кожда більша злива приносить нещастя й руїну українському хліборобови. Але тепер скоїлося там іще небувале нещастя. Тепер повінь досягла таких розмірів і завдала стільки шкід, що годі їх обчислити й збагнути. Сотки тисяч українських родин, примираючи з голоду, надіялися, що сьогорічний урожай хоч трохи полекшить їх тяжкий стан. Та прийшли бурні потоки води й не лише забрали той урожай, що населення сподівалося зібрати для себе, але до решти забрали й те злиденне господарство, яке ще селяни мали.

Сотки тисяч родин засуджені на дальше голодування й біду. Між ними є десятки тисяч таких, що вже опинилися перед загрозою голодової смерти. Польський уряд, як звичайно, не поспішить із допомогою українському селянинови, з якого він здирає всілякі неможливі податки. Становище українських поводян тепер погіршується ще й тим, що ця повінь принесла також велику шкоду й польському населенню, а тому уряд буде в першу чергу давати поміч своїм людям. Польська суспільність у Польщі та на еміґрації вже зорґанізувала допомогу своїм братам. Серед Поляків у Злучених Державах уже зорґанізовано збіркову акцію й Поляки-еміґранти спішать помогти своїм братам у рідним краю.

В східній Галичині потворено льокальні комітети для допомоги поводянам. Там уже почалася допомогова акція. Безперечно скоро ми дізнаємося, що там створено центральний допомоговий комітет. А тимчасом нам тут треба негайно приступити до збірок на допомогу потерпілим братам. Наше матеріяльне становище тут також неблискуче, але назагал воно краще, ніж наших братів на рідних землях. Віримо, що коли ми почнемо свою збірку, то знову, як уже нераз, виконаємо свій обовязок перед нашими братами, сповнивши головну засаду людяности: нагодувати голодного й захистити бездомного.

Переживаючи самі невідрадні часи, ми глибше відчуваємо горе наших братів і щиріше їм допоможемо. Край чекає від нас помочи. Ставаймо до праці!

Е. Онацький.

ДЕЩО ПРО ТАКТОВНІСТЬ У ПОЛІТИЦІ

Німецький фільософ Кайзерлінг у своїх „Споглядуваннях Південної Америки" пояснює між іншим успішність давньої англійської політики, що витворила величезну британську імперію незвичайною тактовністю англійського народу.

„Ввічливі народи", пише він, — „себто народи, які відносяться уважно до почувань інших незалежно від переконань і внутрішньої вартости, користуються по всіх усюдах, при інших рівних обставинах, найбільшою силою притягання. Англійці, досить безцеремонні щодо своїх актів, принципово ніколи не вживають образливих слів; вони завжди уникають особистих нападів; вони висловлюють уське твердження в можливо неточних виразах, і всяку вимогу ставлять як просьбу".

Німці поводяться цільком в протилежний спосіб. Вони вважають, що почування інших народів нічого не значать у порівнанні з грубою силою, і що досить мати за собою оту силу, щоби мати за собою й усяке право. Французький соціольоґ Ле Бон написав цілу книжку під заголовком „Психольоґічна наука европейської війни", в котрій доказує, що Німеччина дізнала своєї поразки в світовій війні саме через нехтування почувань інших народів. Німецькі воєнні й державні мужі, а також чимала скількість німецьких фільософів, на чолі з Геґелем і Ніцше, навчали, що „найбільшою небезпекою для сильного є милосердя", яке може недозволити сильному нанести рішучий удар і знищити слабшого противника на віки вічні. Німецьке військо поводилося підчас останньої війни відповідно до цеї науки, але хоч таке поведення зпочатку дійсно дало Німцям величезну перевагу над ворогом, то в остаточному розрахунку, який один тільки має значіння, привело Німців до катастрофи, бо зворушило світову громадську думку і кинуло на протинімецький фронт свіжі сили Америки з її невичерпаними ресурсами.

Націонал-соціялістична доктрина, що навчає про абсолютну вищість німецького народу над усіми іншими, таксамо на кожному кроці ображає почування інших народів і звертає їх проти себе. До останнього часу можна було думати, і знаю, що, наприкляд, так думали багато Італійців, що це непоміркуване піднощення німецького народу в німецькій пресі та в літературі понад усі інші народи, мало характер лише тимчасовий, звернений до виховання в Німцях, які зрештою того зовсім не потребували, почуття національної гідности, що нібито потерпіла від поразки в світовій війні. Та тепер приходиться вже ствердити, що за нетактовними словами наступає й відповідне поведення.

Гітлер у своїй книзі „Майн Кампф", яку я вже цитував у моїх попередніх кореспонденціях, велику надію покладав на зближення Німеччини до Англії й Італії. „Якщо помислити холодно й без пересудів", — пише він у тій книзі, „то дві держави, Англія й Італія, є тими державами, яких натуральні інтереси не є істотно суперечні умовинам існування німецького народу, і навіть у деякій мірі з ними ототожнюються".

А в іншому місці він пише: „В Европі ще довший час для Німеччини можуть бути лише два можливі союзники: Англія й Італія".

На іншій стороні він пише: „Ніякий шлях, щоби добутися до цих держав, не повинен видаватися нам заважким, і ніяка жертва заважкою, якщо вона дає нам як наслідок (як це він доказує вище. — Е. О.) можливість розчавити найгіршого з ворогів, які нас ненавидять".

Отже „ніяка жертва не може бути заважкою", щоби дійти до порозуміння з Англією й Італією. Проте, щодо Англії, то тут шанс на зближення від самого початку було досить небагато, і то головно через расову та антисемітську політику гітлерівського уряду, але зате з Італією спершу, навпаки, зближення видавалося мало недоконаним. Італія підпомагала Німеччину в усіх головніших питаннях на всіх міжнародніх конференціях і робила чимало для здобуття світової думки для Німеччини, неправно залишеної без зброї на поталу сусідів. Єдиним пунктом, на якому Італія не могла погодитися з Німеччиною, було питання Австрії. Німеччина домагалася приєднання Австрії, Італія обстоювала її незалежність. Проте для кожного постороннього глядача видавалося безсумнівним, що скорше чи пізніше до обєднання Німеччини з Австрією мало прийти. Шлях до того йшов через національну революцію, яка розвивалася завдяки великій підпомозі Німеччини. Нема сумніву, повторюю, що при відповідній тактовности до обєднання Австрії з Німеччиною дійшлоб, і колиб це сталося шляхом повільного опанування влади, шляхом орґанічного зросту націонал-соціялістичних сил в Австрії, то й Італія не моглаб нічого супроти того вдіяти. Але націонал-соціялісти виявили свою типово-німецьку нетактовність. Не підготувавши відповідно ґрунту, вони вбили канцлера Дольфуса. Нема причин спинятися тут над самим терористичним актом. Знаємо, що при деяких політичних обставинах терористичний акт може бути необхідним для підтримання революційного настрою мас. Але пригляньмося тим обставинам, у яких відбулося вбиття Дольфуса. Вбито його в той самий день, коли він мав їхати на гостину до Мусолінія, де вже в родині Мусолінія гостювали жінка й діти Дольфуса. Вбито його у варварський спосіб, залишаючи його конати на протязі дрох годин і відмовляючи йому лікарської та духовної допомоги (Дольфус, як католик, просив прислати йому священика). Можете собі уявити, яке враження викликали ці подробиці смерти в Італії, в тій Італії, задля зближення з якою „не є заважкою жадна жертва". Мусоліні, якому Гітлер обіцяв у Венеції припинення терористичної діяльности в Австрії, не тільки проголосив на ввесь світ своє обурення, а й вислав негайно війська на австро-італійські кордони для збройної оборони австрійської незалежности, колиб того було треба.

Щоби схарактеризувати теперішні італійсько - німецькі відносини, досить навести один уривок з римського часопису „Месаджеро", що, як і всі інші великі часописи, стоїть під урядовою контролею: „Зачасто німецький уряд нарушував свої обіцянки. Зачасто переговори, які він розпочинав, були лише спробою на те, щоби виграти час. Німецький уряд вже обіцяв поважати незалежність Австрії і льояльно співпрацювати над економічною розбудовою сусідньої республики. Як він дотримав свої моральні зобовязання, виказує хроніка останніх днів. Не можна двічі переговорювати в умовинах моральної рівности з людьми, які з таким цинізмом нарушують закони чести. Нема уряду, який не мав би права бути тепер цілком вільним у відношенню до Німеччини в своїому поведенню. Багато річей мусять змінитися, поки німецький уряд буде в стані дати дійсні ґарантії льояльности й коректности та вірности договорам, які є підставою нормальних і мирних відносин між державами. Льояльні люди можуть раз упасти жертвою ошуканства, але треба би було бути задурним, щоб датися себе двічі обдурити".

Німці вважають, що для осягнення цілі всякі засоби добрі. І певні, що найкращим засобом є груба сила. Вони забувають, що у світі, крім грубої фізичної сили, є ще друга сила: сила духа, яка знаходить джерела невичерпаної енергії в ображених почуваннях. Таємниця успіху полягає в гармонійному поєднанні фізичної сили з силою духа, що є можливе лише в тому випадку, коли приймається на увагу не лише свої власні почування, але й почуваня бодай наших приятелів. „Яка є таємниця успіху? — запитує Аксель Мунте. І відповідає: „Викликати до себе довіря".

Викликати довіря — значить мати й дотримувати закони чести.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

АНГЛІЙСЬКА ВДАЧА.

Є багато похвальних річей в англійській вдачі. Чужинці часто знаходять в англійськім характері черти, гідні подиву. Та самі Англійці не все висказуються з таким подивом про себе.

Недавно Англієць Роленд Вуайлд пустив у світ життєпис одного індуського аристократа, Шрі Ранджіцінджрі Відбгаджі. Був це справний адміністратор, енергічний, здібний передбачити далеко вперед, а при тім великий приятель Англійців.

Та цей приятель Англійців, як каже автор, терпів багато від підозріливости, упередження, нахабности англійських урядовців в Індії.

ВДАЧА ЛЮДИНИ ПОКАЗУЄТЬСЯ Й У ЗАБАВІ.

Не треба багато мати розуму ні життевого досвіду, щоби пізнати, яку велику ролю відограє вдача в людській забаві. Кожда людина мала досвід з людьми, які при забаві за ніщо іншого не дбають лишень за те, щоби самим собі заблестіти, щоби на себе стягнути всю увагу тих, що забавляються.

Англієць Вуайлд пише про Індуса Шрі Ранджіцінджрі Відбгаджі, що цей раз на полюванню дістав постріл шротом в око, але не сказав про це нікому, щоби не зіпсувати своїм гостям забави.

НІМЕЦЬКА ВДАЧА.

З нагоди недавньої кровавої розправи гітлерівців зі штурмовиками ріжні люди, котрі знають Німців з власного досвіду, описували німецький характер. Між іншим підчеркували здібність Німців до орґанізації, їх охочість ставати в ряд і слухати приказу. Рівночасно підчеркували їх нездібність справлятися навіть з недуже то трудною ситуацією, якщо не стало команданта.

Не минуло тижня від появи тих характеризацій, які багатьом читачам видалися неправдивими, а тут у Відні склався невдалий націстичний „пуч" проти уряду Дольфуса. Провідник націстичного відділу, що приняв на себе обовязок заняти будинок канцлера, мав застати там команданта та віддати команду над відділом. Відділ заняв справно будинок, але сподіваного команданта не було. Тимчасовий провідник відділу думав, що може застане команданта в одній каварні, і казав себе получити телефоном з цею каварнею. Але й там людини, котра мала обняти команду, не було. Провідник стратив голову до того, що питався одного з міністрів, котрих він узяв у полон як закладників, що йому робити. Коли цей відповів провідникови, що це не його діло давати поради бунтареви, цей ще не зрозумів усеї недорічности свого запиту, і ще раз питався: „А що ви робили би, якби ви так опинилися в моїм положенню?".

Чисто по німецьки.

НАЦІСТИЧНА ПРОПАҐАНДА.

Багато є спірних питань щодо першої світової війни, але ніхто не спорить за твердження, що одним з головних виновників німецької програної в цій війні була незручна німецька пропаґанда.

Тепер „Манчестер Ґардієн" подає, що націстичне міністерство публичної освіти й пропаґанди розіслало до німецьких місій у північній і полудневій Америці обіжник про потребу ведення пропаґанди за Німеччину. Обіжник повідомляє, що при цьому міністерстві створено осібну секцію пропаґанди, котра має між іншим на цілі привернути назад те поважання до Німеччини, котре колись Німеччина мала, а котре вона стратила за 14 літ після війни.

Можна би сумніватися в правдивість цього донесення, якби його не подала ґазета такої достовірности, як „Манчестер Ґардієн". Тяжко повірити, щоб в Німеччині ще знайшлися люди, які не зналиб, що якраз за 14 літ після війни Німеччина вспіла призбирати собі поважання в світі, котре націстичний уряд успів за 14 місяців розтратити з марнотравністю божевільного розтратника. Після такої заяви багато пропаґанди робити вже не треба: такі слова самі собою характеризують Німців перед світом.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член від. 201 У. Н. Союза у Колдейл, Па., складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені запомоги з фонду допомогового в сумі $35, котрі мені стали великою помічю у моїм тажкім положенню.

Василь Луців.

ДОБРИЙ ПРОВІДНИК.

(Свобідно за Ф. Паскеном).

(1)

Дибович Мартин, козацький старшина у гетьмана Лівобічної України, Самійловича, вертався зі Швеції. Їздив туди на приказ гетьмана в якійсь потайній справі. Щоби ніхто не вгадав цілі його подорожі, туди й назад їхав далекими окружними дорогами. Їхав так, щоби по змозі не влізти під ніс якому стоочному аґентови Московщини. Через Німеччину і Польщу заїхав щасливо аж у Молдаву, що була під турецьким султаном.

В Ясах лишився на парудневний відпочинок. Тут хотів знайти собі провідника. До сеї хвилі провідник був йому непотрібний. Дороги знав добре. Наскільки не знав, то аж до Ясів дорога все була на кінци язика. І для особистої безпеки товариш не конче був йому потрібний. Сі сторони були багатолюдні. Дибович їхав тільки в білу днину, звичайно причіпаючися до якогось більшого товариства купців. Се було на торговельнім шляху. Ночував звичайно в більших оселях, в добрих і безпечних заїздах.

Від Ясів шлях вже був не такий. По сім боці Прута край був слабо заселений. Троха Українцями, троха Татарами, троха іншим народом. Влади не було там майже ніякої. Ще гірше було по тім боці Прута, і далі між Прутом і Богом. Найнебезпечніший був край між Богом і долішним Дністром. Край, зруйнований довголітньою війною, до решти перемінила в пустиню угода між Московщиною і Туреччиною з березня 1681 року. Край примусово доруйновано і обезлюднено. Край знов став залюднюватися, та ті люди не конче були для мандрівників безпечні.

Дибович вже нераз ішов тим шляхом, та се було тоді, коли край не був зруйнований. Тепер з багатьох з давніх часів доріг сліду не було. Вони позаростали бурянами, чагарниками. Із багатьох місцевостей слід не лишився, бо згарища позаростали. І, такому, що в тих сторонах виховався, легко було заблудити. Ось тому Дибовичеви став потрібний такий чоловік, щоб бодай відсвіжив йому память про деякі місця на шляху до Дніпра. Також якийсь товариш став потрібний. Бодай на те, щоби в ночи мінятися. Коли один спить, щоби другий чував.

Сидячи в шинковій кімнаті заїзду, Дибович спитав шинкаря, чи знайшовсь би тут такий чоловік, що нзає шлях до Канева на Дніпрі і схотів би бути запровідника.

Скоро се сказав, з товариства при сусіднім столі підвівся худощавий чоловік, приступив до Дибовича і сказав:

— Я знаю! Я на цілім просторі відси аж по Дніпро як у себе дома.

Дибович став випитувати: Звідки родом, що робить в Ясах, тощо.

— Я родом з Ямполя. В останніх роках жив по тім боці Прута в селі Шкіряни. Хліб давало мені шевське ремесло. Я гадав, що в Ясах шевство ліпше поплачується, тож перенісся сюди. Показалося, що мене тут цілком не потребують. Тут зїдаю решту того гроша, який колись відклав був на чорну годину. Тепер я хотів би назад на той бік. Та не лиш на той бік Прута, а й далі. Аж за Дністер і за Бог. По змозі й на той бік Дніпра. Дуже добре складається, бо й мені шлях туди. Як возьмете мене, радо піду з вами. Заплати не хочу. Лиш щоб було що закурити і що зїсти. Рушниці не маю, а вона на такім шляху необхідна.

Дибович не хотів брати з собою чоловіка, якого не лише не знав, ні в життю своїм не бачив, а й не чув про нього, який він. Вперед хотів провідати, чи безпечно з ним пускатися в таку дорогу.

— Я ще сам добре не знаю, яким шляхом поїду, — відповів виминаючо. — Знати буду аж завтра. Будете тут у сій порі?

— А деж би, як не тут? Роботи тепер не маю, самому скучно сидіти дома. До того, що я вам вже сказав, додам, що звуся Трофим Запада, і що коня маю власного.

Дибович не велику мав охоту брати того шевця. Вже сам його вигляд не був притягаючий. Непривітна була його голова. Все, що було на тій голові, було червоне. Передовсім червона була розчіхрана чуприна. Така була також нечесана борода і вуси. Лице було неприродно червоне, на тім лици вилискувався, як горюча куля, червоний ніс. Стара, вилінена шапка, мабуть також була колись червона, бо остатки шерсти показували неначе лиса. По сорочці не мож було вгадати, кої вона барви була, коли її перший раз надів на себе. Ще тяжче було вгадати, які були штани в їх молодім віці. Що правда, чоботи були добрі і сягали поза коліна.

Дибович став розпитувати і довідався, що той Завада справді прийшов зза Прута і що знає шевство. Чи він по батькови одідичив назвище Завада, годі було довідатися. В сих сторонах люди міняли свої імена так часто, як міняється сорочка. Завада мабуть ще частіше. Його сорочка виглядала так, наче би ніколи не міняв її. В Ясах Завада жив супокійно, і ніхто не міг сказати, щоби він пускався на які, чесними людьми заборонені і карані промисли. Коли годі було знайти іншого, Дибович рішився взяти Заваду.

Дибович мав пару коней. Одного верхового для себе і одного вючака. Коні були добрі: борзі і витревалі. Кінь Завади був такий, що аж на плач збиралося, позираючи на нього. Завада сказав, що йому минуло десять років. Дибович не сумнівався, що вік його подвійний.

Пустилися в дорогу. Завада сказав, що поведе лісами, щоби оминати небезпечні татарські улуси і ще небезпечніші землянки татарських опришків.

— Мандрівка буде довша і менше вигідна, та зате безпечніша, — казав.

Першу ніч ночували в лісі під буком.

— Завтра, — сказав Завада, — будемо мати ліпший нічліг. Підемо попри зруйновану і спалену оселю. Одна хатчина, що стояла на боці оддалік села, заціліла. Стоїть порожна. Я вже нераз ночував там.

— Може би ми таки виїхали в степ? — забалакав Дибович. — Тими лісами, повними зломів, тими густими хащами їдеться дуже поволи. На добавок ваш кінь здохляк, ледви лізе.

— І я знаю, що степом поїхав би скорше, — відповів Завада. — Та кажу вам, по степу нишпорять татарські опришки.

— Маємо дві добрі рушниці і пістолі. Я не на те маю добру рушницю і не на те купив непогану для вас, щоби заїхати до Канева, ні разу не вистріливши.

— Кажу вам, лісами безпечніше. Що вам з доброї рушниці, як Татарин, що засів у кущах, пустить на вас стрілу? Татарин не стане просто вас і не крикне: „Ось тут маєш мене. Стріляй з твоєї доброї рушниці!" Татарин стрілить з засідки.

З поведення і слів Завади козак виміркував, що швець хоробливо боїться Татар, хоч вже минули ті часи, коли вони були такі дуже небезпечні для всяких мандрівників.

(Дальше буде).

Микола Матвійчук (Львів).

ДЕЩО ПРО НОВУ МЕТОДУ НАВЧАННЯ РІДНОЇ МОВИ.

Вже ввесь світ прийшов до переконання, що недоцільно є вживати в школах старих метод. Ще до світової війни почався рух за введення нових способів навчання до шкіл. Цей рух, що в декотрих державах почав здійснюватися щойно по великій світовій війні, захопив також наше вчительство і довів до того, що і в нас нова метода взяла верх над старою. Тепер уже й наші школи на еміграції при навчанню рідної мови перейшли на нові методи. На жаль, якась частина нашого вчительства стоїть іще й досі поза тим рухом та вживає при навчанню української мови старих підручників, старих метод. Причиною того може бути обставина, що дехто з учительства не здає собі справи з користей нової методи і не знає, в чому заключається її зміст. Тому цікаво буде для загалу нашого громадянства довідатися про засади, на яких побудовано нову методу навчання рідної мови.

Нова метода прямує до того, щоб науку рідної мови зробити предметом **займаючим, цікавим і легко зрозумілим, заразом більше видатним.** Діти, вчені новою методою, повинні вчитися лекше й скорше ніж досі, а вчительство тепер при такій самій праці має осягнути більші успіхи. Повищий постулят вимагає застосування в школі ріжних нових способів і засобів, а в першу чергу **введення до шкіл нових читанок.** Бо нові читанки, зложені на нових засадах, що беруть під розвагу уподобання дітей, **вже своїм змістом спонукують до читання, а тимчасом впливають корисно на вироблення в дітей заінтересування наукою.**

Я попробую в цій статті виснити ріжницю між старими читанками та новими, і між старою методою та новою, і показати користи нової методи, щоб громадянство переконалося, що нова метода навчання рідної мови, це не пустий звук, але реальне досягнення нової педагогії.

Зачну від букваря. Старий буквар мав ту недостачу, як зрештою всі дальші читанки, що був книжкою **сухою, нецікавою.** Матеріял до читання складався **зі слів і речень без звязи.** Діти зачинали науку від букв і складів. Не диво, що читання поступало дуже пиняво, а наука була **трудна і мало зрозуміла.** Тепер діти вчаться читати відразу на текстах **легких, суцільних, повних змісту, зложених системою повісток,** бо саме такими прикметами відзначається новий буквар.

Читання текстів улекшують дітям малюнки. Початкові букви в новім букварі є зредуковані до самозвуків, що в українській мові виступають як слова і дадуться легко самі про себе вимовити. Нова метода наказує при науці читання вживати в першій клясі **рухомої азбуки,** з якої діти складають слова і речення, вправляючися в той спосіб **у скорому читанні.** Позатим читання і писання, як звичайно. Кінцева частина першої книжечки зложена з легких та цікавих повісток, віршів і пісень; у старому букварі переважали в тій частині описи.

А тепер перейду до другої, третьої і четвертої кляси. Заходить питання: Чи є які сутні ріжниці між читанками старими і новими, і між методою старою і новою в тих клясах, і які? Отже ріжниці **є,** і то поважні. Зараз їх зясую. **В нових читанках мають перевагу оповідання над описами.** А власне в старих читанках було якраз навпаки. Новочасна шкільна практика виказує, **що дитина вчується читати лекше й скорше на оповіданнях, ніж на описах.** Оповідання дуже легко сходити, переповісти; а описати якусь річ — справа далеко трудніша. Оповідання мають звичайно живу акцію, багато розмов, а **дитина, наслідуючи ті розмови, вправляється в красній читанню,** що є завданням сучасної школи. Таке читання заключається на відповіднім перестанкуванню, наголошуванню слів у реченнях і модуляції голосу. А видом читання на матеріялі описовім було з **одного боку читання монотонне, безбарвне,** а з другого **неохота до книжок.**

В укладі та в упорядкуванню матеріялу є також засадничі ріжниці між старими і новими читанками. В старих читанках історичний матеріял був поміщаний з природничим, а природничий з географічним („горох з капустою"). **В моїх читанках матеріял сортований розділами.** Кожний розділ присвячений чи то якійсь ідеї, чи якимсь подіям. Отже окремо приходять уступи з природи, окремо історичні, окремо географічні, окремо белетристика, котра також є поділена на розділи. Навчання в другій, третій і четвертій клясі не вичерпується тепер самим вивченням шкільних читанок, як це було досі; його **поширюємо та поглиблюємо читанням діточих книжечок та діточої преси.** Нова школа не вдовольняється тим, щоб дітей сяк-так навчити читати, але змагає до того, щоб дати молоді **грунтовне знання рідної мови, читання і писання.** Бо наука тільки тоді може мати практичну вартість, коли молодь буде **добре підготовлена** до читання і коли вона винесе зі школи гаряче **бажання дальше освічуватися.**

З повищого виходить, що наука рідної мови не може зачинатися і кінчитись на самім букварі, та й то ще старім, як то ще декуди практикується, але мусить:

1) **Розтягатися на всі чотири кляси і поставити собі за ціль вивчення всіх чотирох нових читанок.**

2) **Поширити й поглибити науку дорогою читання дитячої преси й літератури.**

Тому вказаним є, щоб Рідні Школи закладали в себе **українські дитячі бібліотеки,** зложені з найкращих творів, і виписували дітям **дитячу пресу.** Тимбільше, що ціна дитячої преси тепер дуже мала, а користь з неї велика. Наші свідомі родини повинні в тому напрямі з Рідною Школою співпрацювати. Дуже корисно для справи буде, коли батьки замісць забавок будуть купувати дітям гарні книжечки з малюнками і вже вдома заохотять дітей до читання. **Поступаючи за наміченим пляном витворимо з часом попит на українську книжку, бо доростаюча молодь, учена новими методами, буде відчувати потребу читання книжок,** подібно як курці відчувають потребу курити.

Спис підручників, потрібних при науці рідної мови:

Перша книжечка, український повістковий буквар укладу М. Матвійчука, 45 центів.

Друга книжечка, українська читанка для II. кляси Рідних Шкіл, М. Матвійчука, 50 центів.

Третя книжечка, українська читанка для III. кляси Рідних Шкіл М. Матвійчука, 65 центів.

Четверта книжечка, українська читанка для IV. кляси Рідних Шкіл М. Матвійчука, 75 центів.

Рухома азбука шкільна, комплет $1.

Методичний підручник до навчання перших початків українського письма Миколи Матвійчука, 40 центів.

Правописні вправи для II. кляси (диктати) д-ра Кисілевського, 25 центів.

Методика стилю для народних шкіл з додатком задач Б. Заклинського, 70 центів.

МОЛИТВА УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.

О, Отче небесний, щиро Тебе молим,
Глянь на братів наших у тяжкій неволі.
Вибав їх бідненьких від лютого ката,
Дай, щоб усміхнулась їхня бідна хата.

Наш нарід в неволі терпить страшне горе!
Голод, холод, муки, як широке море.
Грабують, мордують, мучать у темницях,
Тисячами бідні сидять у вязницях.

Дай, щоб Україна над все процвитала,
Синьо-жовтим стягом нас охороняла,
Щоби була єдність, братерство і згода —
Того Тебе просим для свого народа.

Петро Найда.

(Мельодія до цеї молитви взята з партитури „Тимко капраль", де Оля співає „О, отче небесний").

ЗІСТАВЛЕННЯ
ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ.

(За 1-ший піврік 1934 р.)

ДОХОДИ:

Жертви укр. еміґрації з Америки й Канади ($4,548.36)	зл. 24,328.42
Жертви укр. еміґрації з Франції	182.90
Жертви укр. еміґрації з Німеччини	48.10
Жертви укр. еміґрації з Чехії	23.17
Жертви з краю	14,402.20
Вкладки членів Товариства	3,504.63
Дохід з реальности Товариства	7,528.00
Відсотки від льокацій	1,113.62
Дохід шапкарської робітні	351.93
Сума піврічних впливів	зл. 51,482.97

ВИДАТКИ:

Пенсії інвалідам	зл. 39,392.60
Побори службовиків	4,890.00
Адміністраційні видатки	3,878.75
Протези	1,838.05
Удержання інвалідського захисту	1,073.07
Лікування інвалідів	592.78
Сума піврічних видатків	зл. 51,665.25

Недобір у 1-му півроці 1934 р виносить зл. 182.28

Львів, у липні 1934 р.

Укр. Товариство Допомоги Інвалідам у Львові.

Адреса Товариства:

Ukrainian Invalid's Help Association, Lwow, Potockoho 48.

В горах.

— А тут, прошу панів — каже провідник до туристів — є славна Гора Смерти. Вийти на неї дуже небезпечно. Минулого року вилізло на її шпиль двох молодих людей. Вже сюди не вернулись!

— Боже, то страшне. І не знати, що з ними сталося?

— Чому ні? Зійшли по другому боці гори.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Заходи коло організації молодого відділу.

Перші наради в справі організування нового відділу до У. Н. Союза з нагоди його 40-літнього існування, відбулися дня 6 серпня ц. р. в галі У. Н. Дому, під ч. 181-183 Фліт вулиця. Нарадами проводив організатор, п. Г. Євусяк, головний радний У. Н. Союза, при помочі секретаря Михайла Мельниченка, предсідника ювилейного Комітету.

Організатор обяснив справу організування нового відділу так зрозуміло, що всі молоді українські юнаки, які були на нарадах, скоро зрозуміли, що тепер для них нагода вступити в члени батьківської організації та взяти керму над майном, яке придбали їх батьки за останніх 40 літ до У. Н. Союза.

Я нераз мав нагоду бути в товариствах, де говорено про українську молодж в Америці. Сотки разів я чув, як батько говорив, що його син Американець, що він не знає нічого про українство, або про українську організацію, що таке У. Н. Союз.

Щоправда, маємо багато таких, але маємо теж багато молодих Українців, котрі здорово думають і про українство і про У. Н. Союз. Фактом є, що на минулих нарадах явилися коло 15 молодих Українців, які прислухувалися промовам організатора і нарадам про справу нового відділу дуже уважно.

Ці молоді Українці заінтересувались організуванням нового відділу до тої міри, що добровільно прирекли прийти до виповнення аплікацій, щоб стати членами У. Н. Союза. Такі організаційні збори відбудуться 20. серпня 1934, в год. 8-мій ввечір, в галі У. Н. Дому, ч. 181-183 Фліт вулиця, в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Просимо всіх інтересованих прийти.

М. Мельниченко, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принаймеще один тиждень перед зборами.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 14. серпня, в год. 7:30 ввечір, в салі під ч. 72 Моріс вул. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є багато важних справ до полагодження. Також пригадується всім тим членам, котрі взяли до розпродажі тікети на пікнік, щоби принесли за них гроші або нерозпродані тікети. Довгуючі нехай вирівнають свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — В. Кушнір, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 14. серпня, в годині 7-мій ввечір, в гали парохіяльній під ч. 303 Гудсон. На той мітінґ мають всі члени явитися, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання з пікніку. Члени котрі не були на пікніку мають прийти сповнити свої кари. Залеглі з вкладками члени мають вирівнати їх на тім мітінґу, бо інакше будуть суспендовані. Членів, котрі мають знакомих що ще не є членами У. Н. Союза, просимо привести на мітінґ і вписати їх. — Микитинський, предс.; Антонів, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Бр. св. О. Николая, від. 5, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що місячні збори відбудуться в середу, 15 серпня, в годині 7:30 ввечір, в гали Чеського Нар. Дому, 29-19 — 24 Евеню. Відділовий уряд взиває своїх членів прийти на вище згадані збори, бо є важні справи до рішення, які відносяться до кождого члена. Проситься всіх тих Українців, котрі ще не є членами У. Н. Союза, щоби з нагоди ювилейного року вписали себе і свої діти до організації У. Н. Союза. Це нагода якої мало коли є, бо принимається членів до Союза без оплати вступного і оглядин лікарських. Не чекайте, аж буде запізно, бо слабість чи каліцтво тай смерть не жартує. Ті пару членів, котрі ще стоять на старі грамоти, зволять принести старі грамоти і виміняти як зробила більшість членів. Члени, котрі довгують по 3 місяці, коли не являться на ці збори, будуть наражені на утрату всіх прав членських, а суспендовані, коли заплатять свої вкладки, будуть приняті наново. — І. Сидор, предс.; С. Кривень, кас.; П. Барнич, секр.

КУРТІС БЕЙ, МД.

Отсим повідомляється всіх клюбових членів, що **Український Горожанський Демократичний Клюб** відбуде **ВАЖНІ НАРАДИ в середу 15 серпня (August) 1934, в годині 7-мій ввечір, в гали парохіяльній.**

При тій нагоді будеться вписувати тих, котрі хотять взяти аплікації на перші папери.

Тож проситься всіх прибути як найчисленніше. На нарадах буде промовляти Сіти Клерк. 187

В. Чачка, предс.
А. Шандровський, секр.

КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союза, які відбулися 27 червня 1934 року в головній канцелярії У. Н. Союза під ч. 81-83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

Приявні: головний предсідник М. Мурашко, головний рекордовий секретар Д. Галичин, головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян і заводатель „Свободи" П. Маційовський. Наради почато в 4-тій годині пополудні. Головний предсідник відкрив збори та предложив на порядок дня такі справи для полагодження:

Виміна морґеджів на „Гом Овнерс Лон Корпорейшен" бонди. В протоколі головного екзекутивного комітету з 8 травня були вже пропоновані всі реальности, на яких У. Н. Союз має морґеджі, а якіх власники подалися на позичку до „Гом Овнерс Лон Корпорейшен". Отже стверджено, що від того часу організація отримала бонди в заміну морґеджів на таких реальностях: В. Мідлетона і Ф. Абта з Нотлі, Н. Дж., на суму $4,300 і $3,350 та А. Бирича з Бейон, Н. Дж., на суму $4,000.

Перебрання реальности на власність У. Н. Союза. За неплачення залеглих процентів від морґеджу і міського податку рішено перебрати на власність організації реальність під ч. 77-79 Джексон евеню, Джерзи Сіти, Н. Дж., на якій У. Н. Союз мав морґедж у сумі $91,650.

Купно бондів. Рішено закупити такі бонди: Home Owners Loan Corporation за $50,462.50 і United States 2⅛% Treasury Notes за $25,000.

Продаж бондів. Порішено продати: Union County General Improvement Bonds за $50,987.58, які свого часу закуплено за $50,000, і United States 2⅛% Treasury Notes за $25,400, які куплено за $25,000.

Отворення нових чекових конт. Припоручено головному рекордовому секретареви виготовити відповідну резолюцію, уповажнюючи головного фінансового секретаря-касієра відкрити в Поблик Нешенел Бенк Трост Ко. в Ню Йорку чекове конто фонду сирітського і фонду посмертного Молодечого Департаменту, а в Ірвінг Трост Ко. в Ню Йорку конто фонду адміністраційного і фонду запомогового.

На тім закінчено збори в 6 годині ввечір.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Український День.

Щоби дати поміч визвольній боротьбі, то нюйорські відділи ОДВУ зокрема як також всі разом все стараються робити підприємства на цю ціль. Цього літа не зроблено в тім напрямі майже нічого, бо в Ню Йорку є багато запомогових товариств і інших організацій, котрі улаштовували пікніки для своїх товариських потреб. Тому відділи ОДВУ здержались від пікніків, щоби не перемучувати громадянство фінансовим тягаром, та щоби не шкодити іншим товариствам. Одначе 9-го вересня 1934 р. відділи ОДВУ в Ню Йорку і околиці влаштовують Український День в парку Стоцького на Лонг Айленді.

Такий Український День є потрібний, перше, бо в Ню Йорку такого дня ще не роблено, а подруге, що на такім українськім святі ширше громадянство має нагоду пізнати себе й обзнайомитися ближче щодо визвольної боротьби.

Окружна Управа робить заходи, щоби на це свято підготовити відповідну програму, щоби гості були задоволені. Запрошено хор ОДВУ, під диригентурою проф. Кириченка, бесідників в українській і англійській мові, представника ОУН, О. Грибівського, й інших.

На святі виберається три українські красуні: одну в українськім народнім строю, другу в націоналістичнім строю, а третю в звичайнім строю.

Василь Дроботій.

— Що ти дістав цього року на ялинку?

— Самі практичні річі... і то стільки, що навіть нараз не можу користати з них!

— Та-а-к? Щож це таке?

— Тузин спинок до ковнірця!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

САВТПОРТ, КОНН.

На інвалідів.

Дня 22. липня відбулися хрестини дітей гром. Івана і Теклі Даниленко в Українськім Народнім Домі в Савтпорт, Конн., а при гарній забаві присутні гості не забули про рідний край, та на заклик о. Петра Журавецького зложили $14.15 на інвалідів. Жертви зложили: І. Данилко, Василь Попович по $2, о. П. Журавецький, П. Дудко, В. Пундяк, В. Федюк, Катерина Шенгера, О. Кобрин, Ева Ванат, Ю. Гогаль, М. Ванат по $1, а дрібними датками $1.15. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Петро Дудко.

СТРЕТФОРД, КОНН.

Доповнення спису.

Пропущено жертву в сумі $10, відділу 50-го ОДВУ в Стретфорд, Конн., котру передав делеґат Чернявський на 4-му зїзді ОДВУ в Ню Йорку.

В. Дроботій.

ЗНАЙШЛИ СТАРОРИМСЬКИЙ ЧАСОПИС.

У римській пристані Остії знайшли при розкопках староримський часопис. Є там вістки про щоденні події, нещасливі випадки, смерть, а є теж спортовий відділ. Часопис походить із часів цісаря Траяна.

Та знайшли теж інші цінні рукописи. Часто їх тяжко відчитати, часто вилиняли й розсипаються.

Багато матеріялу є там із богословської літератури. І так недавно манчестерський учений відчитав рукопис із вчасної християнської доби, що має заголовок „Книга віри". Є це твір епископа Теодора, зрештою невідомий. Музей у Каірі має останки евангелії та апокаліпси Петра, а Честер Біті знайшов старі рукописи евангелії з III. століття після Христа. Крім того знайшли низку документів про побут Ісуса в египетськім місті Оксірінху над берегом Нілю. Знайшли там теж дві серії Ісусових притч.

Оксірінхос, місто, де жили Греки, видало також із своїх глибин папірус із поезіями тебанського поета Піндара, що жив у V. столітті перед Христом. Також останки поезій славної грецької поетки Сафо знайшла тут, таксамо, як і невідомі Теокритові ідилі.

Багато можна довідатися про старинне життя з драматичних творів. Знайшли майже повний рукопис сатиричної драми славного поета Софокля, досі невідомої. Легкі розговірні комедії Менандра ще й нині цікаві. Знайшли теж нову Еврипідову драму. Та знайшли теж багато творів статистичних і історичних.

Цікавий є рукопис Фаворіна „Про заслання". Автора післав на заслання цісар Гандріян, що любувався в мистецтві.

Останніми роками знайшли теж в египетських пісках останки промов славного атенського промовця Гіпереіда, що й нині ще цікаві іронією та гумором, одначе не переступають меж доброго смаку.

У пригоді після дощу.

— Подивіться, пане, онтам.
— Де? Що?
— Що то за краса!
— Де? Яка краса?!
— Та онтам напереді веселка. Щож це, не бачите?
— Ні!
— Не розумію вас! Чекайте, позичу вам моїх окулярів.

— — — — — — — — —

— Бачите?
— Ні!
— Якжеж то можливе?
— То можливе, бо я не розріжняю барв.

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ. — 25 ЛИПНЯ. — СЕРБІЯ ВІДПОВІДАЄ. (17)

Коли австрійський амбасадор у Білгороді подав австрійську ноту сербському урядови, то в Білгороді були тоді лише чотири міністри. Всіж інші міністри були на вакаціях, не сподіваючись таких подій, які тепер почали розвертатися. Сербські міністри були вражені нотою, а особливо тим, що вони мали дати відповідь негайно. Вони просили австрійського амбасадора почекати на відповідь, хоч поки до Білгороду приїде прем'єр-міністер Пашіч.

Австрійський амбасадор категорично відмовився чекати й домагався задовольняючої відповіди за всіми пунктами ноти. Пашіч та інші міністри поспішили до столиці і вже наступного дня вони зібралися на засідання. Лишалося їм тепер лише 24 годин на відповідь. Король Чорногори заявив, що він буде зі своїм народом ділити долю Сербії. Не можна було нічого довідатися про становище великих держав, бо їх послів у Білгороді не було.

Наслідник престола Александер зібрав на нараду всіх старших сербського генерального штабу. На нараді ствердженo, що Сербія не може воювати проти Австро-Угорщини. Тому Александер, який тепер заміновав старого батька, післав російському цареви телеграму з проханням ратувати Сербію від загибелі. Таке саме прохання він післав також італійському королеви. Князь Александер знав, що конфлікт набирає загально-европейських форм.

Не зважаючи на те, що майже всі держави поставилися прихильно до сербської відповіди на австрійську ноту, австро - угорський уряд не був з неї задоволений. Цю відповідь Пашіч передав австрійському послови перед 6 годиною вечором 25 липня. Лишалося 30 хвилин до часу задовольняючої сербської відповіди Австрії. Австрійський посол зі всім своїм причетом виїхав з Білгороду до Відня в 6 год. 30 хвилин вечором. Так стався розрив Австрії з Сербією.